

KELET.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weiss mér hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szerviztér 5. sz.

Nyitléri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Szerkesztői szállás:

Főttér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kolozsvár, 1877. nov. 24.

(?) A külpolitikai helyzet még folyton tartja acut jellegét; a mennyire, látszólag, közeledünk Franciaországban a békés megoldás lehetőségéhez, épen annyira válik Európába békéjére nézve fenyegetővé a brit szigetek napról-napra harciasabb hangulata, melyet az orosz fegyverek ázsiai sikerei ráztak föl tétlen lethargiájából.

A francia senatus utóbbi határozata a kormány által javasolt napirendre nézve, úgy látszik ovakodóbbá tette a képviselőház republikánus többségét s az előbb oly engesztelhetetlen heveség kezd a nyugodtabb magatartásnak helyet adni. Viszont a kormány is sietett e szerencsésen kínálkozó alkalmat fölhasználni, a midőn — legalább látszólag — önkénytelen s nem az ellenfél kényszerítésére tehetik le tárczáikat, melyekhez bármily szívósan ragaszkodtak is, megtartásukra semmi kilátásuk többé, mióta a senatus u. n. alkotmányos része félremagyarázhatatlan jeleit adá, hogy az alkotmány-csinnyhez segédkezet nyújtani egyáltalán nem hajlandó.

E tekintetben tehát, ha csak relativ mértékben is, némi kilátás nyílt a válság elkerülésére, vagy legalább elnapolására, de arra távulról sem, hogy Franciaország egyhamar elfoglalhassa a népek parlamentjében azt a helyet, a mely számárányához, vagyoni és intelligenciális nyomatékaikhoz képest méltán megilletné.

Anszál határozottabban kezdi Anglia éreztetni létezését, ma ugyan még nem hivatalosan, de tudjuk, hogy az angol nép közvéleményének nyomásával szemben a hivatalos politika sem tarthatja magát sokáig közönyösen, egy európai államban sem bírva a nemzet egésze akkora befolyást az ország ügyek intézésére, mint épen Angliában. S az angol nemzet, mely nem igen szokott sentimentáliskodni, de annál épebb érzékekkel rendelkezik az ország valódi érdekei iránt, ösztönszerűleg s jól tudja, hogy Karsz eleste, Erzerum fenyegettetése s az eshető orosz terjeszkedés Kis-Ázsiában s talán a Dardanellák közelében is megfosztaná őt attól az élő paizstól, melylyel eddig saját érdekeit fedezte s melynek elvesztése nyomán öntestével kellene konok ellenfelelnek számbaállania. Mert nemcsak a mesebeli majom kaparta a macska körmeivel a parászból a gesztenyét, a maga számára ki, — hanem az angol politikusok is igen jól tudták a mesterséget, ho-

gyan lehessen egy kis pénzsegélyvel, néhány tengerészszels pár „önkéntes“ ezredessel egy oly előretolt védsereget saját szolgálatában, távol tenger-partokon, tartani, a mely nem angol anyák gyermekei közül ujoncozza magát; a mely nem angol föld kétszersültjét eszi; a mely nem angol várak mögött állja őrhelyét — de a mely azért az angol kereskedelem és tengerészet fedezetül szolgál. S ha ez a fedezet megszűnnék, nyilván magának a közvetlenül érdekelt angolnak kellene a védés-és-ör-szolgálatot, melyet eddig Törökország teljesített, végeznie — angol anyák szülötteinek kellene sikra szállaniok; angol pénzen kellene háborút folytatni s egy harmincz milliónyi népnek egy nyolczvan milliónyi néppel kellene birokra szállania, ha gazdagságának s evel együttjáró hatalmának alapjául szolgáló kereskedelmét megbénítani s idővel el-sorvasztatni nem akarja.

Es ezt jól tudja az egész angol nép s Gladstone mind tarthatja az ő cosmopoliticus oratioit, mind praedicálhat a humanismus és a szabadság nevében — az angol nép érzi, hogy kereskedelme csökkenésével egyenes arányban csökken jóléte, hatalma s ezért önként nem fog abba beleegyezni, hogy ez érdekei előbástyája, a török, megsemmisítessék s aztán magának kelljen az önvédelem, az érdekek megőrzése javára a fegyvert kezébe vennie.

Ezért nyilván való, hogy a mily mértékben halad az orosz a harc mezéjén előre, abban a mértékben közeledik bizonyossága annak, hogy Anglia télen néző nem marad továbbra — s az osztrák-magyar monarchia — no, hiszen épen most foly Szapary hadtestének új ezredekkel való kicserélése. Vajjon az eddigi ezredek hova vezényeltetnek? Aligha messzire eddigi állomásaiktól...

Ázsiai állapot a volt királyföldön.

Nagy-Szeben, nov. 23.

A bonyolodott és összevisszakusált közigazgatási viszonyok következtében, miként azok a volt királyföldön az általános municipális és községi törvénynek a hajdani szász székekre és vidékekre is foganatosított kiterjesztése előtt léteztek, több fontos tulajdonkérdés még most sincsen végleg megoldva.

A régi szász székekben — köztudomás szerint — a polgármester, vagy királybíró, a két szász vidéken pedig a főbíró közigazgatási főtiszt volt nem csak a törvényhatósági joggal fölruházott városnak, hanem a széki, illetőleg vidéki tör-

vénységi hatóságnak is, a városi tanácsosok (senátorok) pedig a rendőr igazgató és a városi községi gazdasági hivatal elnöke kivételével, egyszersmind a falusi községeknek is voltak „inspectorai“ (szolgabírói). Mindezen vegyes (városi és vidéki) hatáskörű törvényhatósági tisztviselők választása a városi képviselő testülettől függött, mely magamagát egészítette ki; mindezen tisztviselők székhelye a város volt és ők, nyomról-nyomra megbízhatók, mindenkor a város, pártját fogták, valahányszor pör támadott a falusi községek valamelyike és a város között vagyon-igény miatt.

A még meg nem oldott ily természetű vagyon-kérdések sorába tartozik a többek között az 1819-ben Szabenzsék és város törvényhatósági tisztviselői, ezek özvegyei és árvái számára alkotott nyugdíjalap is.

Ezen alap törzstörvényét, mint ezt néhai I. Ferenc császár és király erre vonatkozó helybenhagyó okmánya megegyeztetlenül bizonyítja, azon pénzüsség képezi, melyet Szabenzsék községeinek a kincstár térített meg a jelen század elején folyt francia háború alkalmával a községek részéről az állam számára szolgáltatott kész pénzbeli és természetnyelbeli kölcsönért.

Arról, hogy ezen nyugdíjalap részesei valaha Nagy-Szeben város községi hivatalnokai lehessenek, az alapítványi levélben szó sincs.

E szóban levő alap gyarapodott néhány törvényhatósági tisztviselő nemesei adományai következtében; ezen adományok semmi szín alatt sem átalálhatták a tisztán municipális természetű alap eredeti rendeltetését.

Fölzaporodott az alap az által is, hogy a régi szebenvárosi és széki tanács mint törvényszék alatt a jelen évtized elejéig, vagyis a törvénykezésnek a közigazgatástól történő különválasztása időpontjáig az ugynevezett bírósági taksák a falusi felek pöréi után is mind ezen alapba folytak.

Gyarapodott elvégre ezen alap a régénten élethosszágára megválasztott municipális tisztviselők fizetése után megszabott arányos százalékos járulékaik.

Időközben — az alap municipális sajátága világos megértésével — az itteni községi hivatalnokoknak is meg lett engedve, hogy fizetések arányához képest fizetendő százalékos járulék mellett részesei legyenek az alapnak.

Nemsokára a betolakodott városi községi hivatalnokok úgy kezdték föllepni, mintha ők volnának az alap fölülajdonosai; ezen irányban működve Nagy-Szeben város 1871-ben Szabenzsék közgyűlésén saját többségével a falusi községek heves tiltakozása ellenére elhatározta, hogy a falusi községek évenként egy ezer forintot

De midőn leszede, s cseresnye, ribizske elfogyott, jött a baraczkok idénye, azután a szőlő, s végre azok a szép barna náspolyák értek meg, melyeket csaknem a hó alól szedünk ki.

Ekkor aztán elkezdett a tél. A táj szürke színt öltött, a kert üres lett. Nem voltak többé járó-kelők, sem házat vásárlók. Még a boltosok sem jöttek ki többé vasárnaponként. Három hosszú hónapja a nyugalomnak, mialatt készülni lehetett az újabb veteményezéshez, nyezni a fákat, tisztogatni a kertet, s e közben a hirdetés ott függött haszon nélkül az út melletti házan, tépdese eső és szélől.

Végre gyermekei, elunva a dolgot s meglevén győződve, hogy az öreg megtesz mindent elidegeníteni a vevőket, nagy elhatározásra jutottak.

Egyik menyje kiköltözött hozzá; kereskedésbe való fűrge asszonyka, felcizozomázva magát, már kora reggel s amaz édeskés, előzékenységet negyelyző, kedveskedve toladó modorral, mely jellemző az úzérkedéshez szokott egyénekre, az egész út mintha csak övé lett volna. A ház-ajtót feltárta egészen, hangosan beszélt, mosolygott az elmenőkre, mintha mondaná:

— Jöjjenek be kérem... tekintsenek körül... a ház eladó!

Vége volt a szegény öreg nyugalomának. Néha megkísérelte elfeledni menyje jelenlétét, felásta kertje tábláit, bevetette, elgereblyélte, úgy tett, mint ki közelgő érzéi halálát, s hogy megcsalja önmagát, kijátszódja haláltólí félelmét, új terveket csinál a jövőre.

Ezalatt a kis boltosné mind sarkában volt s kérdéseivel ostromolta:

— Ugyan mirevaló már ez?... furcsa! Másokért csinál magának ennyi fáradságot?

Az öreg nem felelt semmit s sajtáságos macakcsággal üzte magát a munkában. Elhanyagolni kerijét, félig elvesztésbe lett volna, kezdete a megváltásnak tőle. Nem is leheté látni keze után egyetlen fűszálat a porondos utakon, egyetlen hernyót sem a rózsabokrokon.

tartoznak fizetni ugyanezen nyugdíjalapba; az eként megrovatolt községek közös tulajdonjoga dokumentálására a régi széki és városi törvényhatósági kötelékből az új megyei szolgálatba átvett tisztviselők a városi község sűrűtésére politikai uton még ma is hajják föl a falusi községeken az említett 1871. évi határozat nyomán keletkezett hátralékokat.

Midőn tavaly a régi Szabenzsék és Nagy-Szeben város az unjonnan alakított Szeben-megyébe be lettek kebelevezve, e szerint pedig úgy a régi széki mint a régi város azelőtti sajátáguk tekintetében mint „vegyes“ törvényhatóság megszűnt létezni, Nagy-Szeben város saját községi tisztviselői számára nyugdíjalap-szabályokat készített, melylyel az eddigi municipális nyugdíjalapot, a nélkül, hogy a falusi községeket mint közös tulajdonosokat akár egyezőval csak megkérdezte volna, Nagy-Szeben város tisztán községi nyugdíjalapjává változtatta át.

A szabályzat egy szakasza biztosítja ugyan a fölcszlott municipiumból a megyei szolgálatba átvett tisztviselőknak a már megszerzett jogot, ha százalékos járulékat ezután is fizetik, de az alap kezelését, a tulajdonos falusi községek minden befolyása teljes kizárásával, a városi község egyedül a maga számára veszi igénybe.

Szebenmegye bizottságának városi elemekből álló többsége a tulajdonjog ezen szembeszökő megértését a közelebbi közgyűlésen helybenhagyta, a nélkül hogy a törvényrendelet értelmében a tiszt ügyésnek ily esetben szükséges véleményes jelentéstétele be lett volna terjesztve.

Ez azután csakugyan ázsiai állapotám.

A többség határozata ellen fölfolyamodás lett berterjesztve és föl is terjesztve a m. k. belügyminiszteriumhoz.

Méltó feszültséggel várjuk tehát a minis-rium elhatározását ezen ügyben.

A képviselőház vámmügyi bizottsága megapertve a m. k. belügyminiszteriumhoz terjesztette a vámszövetség részletes tárgyalását.

A X. cikknél Kautz azon módosítást indítványozza, hogy a kereskedelmet és forgalmat illető kimutatások lehetőleg egyenlő elvek szerint összeállítva és egy összefoglaló fő munkálatban évenként közzétéssenek, s hogy e közleménybe a fogyasztási adók termelési és jövedelmi viszonyai iránti adatok itt fölvéssenek.

Apponyi gr., Simonyi L. b. és Mudrony pártjól Kautz indítványát; Korizimics is helyesli elvileg, de nem tartja a jelen szerződésbe valólnak. A bizottság változatlanul elfogadja a cikket.

E közben a vevők nem igen mutatkoztak. Háborus idők jártak az az asszony hasztalan tartotta feltárva a kaput, hasztalan vetett csábító pillantásokat ki az utcára, csak költőzködők vonultak el a ház előtt, s más nem kérezkedett be, mint az utcaai pór. Az asszony napról-napra bosszuszabb lett. Párisban teendők vártak reá. Halottam mint halmozza el apását keserű szemrehányásokkal, valósággal veszekedett vele, csapdos-ta az ajtókat.

Az öreg csak szótlan görnyesztette még jobban hátát, s abban lett vigaszt, hogy nézte mint nevededik olvetett puja borsója s mint lebegtető a szél még most is régi helyén a hirdetést: „Eladó ház.“

... Ez év tavaszán, midőn ismét falura költőzködtem, régi helyén találtam ugyan a házikót; de fájdalom, a hirdetés nem volt többé rajta. Szétszkatgatótt, elrongyolott darabjaiból még most is ott függött egy pár a falon. Tehát vége van; a házat eladták! A nagy megfakult utca-ajtó helyén, ujan festett, zöld rácsos kapu állt ives tetőzettel, s nyújtott kilátást a kertre. Ez nem volt többé a hajdani gyümölcsös kert, hanem izléstelen halmaza a virágágyak, pázsint és szökőkutaknak, mindez visszatérőzödvé az ajtó előtti téren álló ércszínnel nagy üvegögmében.

E gömben nézve a virágok élénk színű füzéreknek látszottak, s két tulságos terjedelmű arcra vetettek viszfnyit; egy kővér vereskőpi férfi, nagy veritékcsoppakkal homlokán mélyedt bele kényelmes szélességébe, s egy roppant kővér hölgy öntözött ingatva kezében egészen eltikkadva kiállott:

„Már tizenégygyel öntöztem ki a balzaminákra!“

Még egy emeletet építettek a házra, kijavították a kerítést s a kis újá alakított szugolyékból, melyből csak egy áradott ki még a festékkillat, egy zongora fűlsértő hangjai hallszottak ki nap hosszant a tágas utra, a legközönségesebb, legelkopottabb keringőket s polkákat játszva.

A XI. cikknél Apponyi gr. kijelenti, hogy nem szavazza meg e cikket. Kautz a cikket elfogadja.

Mudrony a közös vámterület mellett csak a fogyasztási zárvonal felállítását véli az ország érdekeivel megegyezőnek s a cikkeknek ily értelemben való módosítását indítványozza.

Száll miniszter elismeri, hogy a vámközségek e cikk a legmegsebezhetőbb oldala, s hogy ez reánk nézve hátrány nélkül nem jár. A kérdés csak az: vannak-e a hátrányok oly minimumra reducálva, hogy miattunk ne kelljen a vámközségről lemondanunk.

Apponyi, Korizimics, Tisza K., Simonyi felszólalása után a bizottság a cikket változatlanul elfogadván, az ülést véget ért.

A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnapielőtti ülésében a közlekedési tárcza budjetjét vette tárgyalás alá. A központi kiadásoknál több felszólalás történt a segédfogalmazói állomások tervezett szaporítása ellen, s a 3 új segédfogalmazói állomás csak mint „ideiglenes“ szavatolt meg; Csengery sürgette a hajózási s vasúti főfelügyelőségnek a központtal való egyesítését, a kamatbiztosítási számvérvőségnek a főszám-székhez áttételét s a helyi ügyeknek a helyi organumokra bízását. — Péchy miniszter igéri, hogy eziránt tervezetet készít, s azt jövőre előterjesztendi. — A dologi kiadásoknál a könyvek és tervek beszerzési szükségletéből 200 frt töröltetik. — A vasúti kormánybiztosoknál gr. Szapary indítványára kimondatik, hogy a ház most évi határozata értelmében jövőre is csak jelenléti jegyek lesznek díjazandók. Az utaknál gr. Pejaceovich felhívja a miniszter figyelmét a horosi-ve-rozei utcsatlakozás kiépítésére és Szlavonia főut-vonalának, az eszék-lipikinek jó karban tartására. Az eszék-vukovári vonalra előirányzott 60 ezer frt a miniszter ellenzése dacára töröltetvén, az ülést véget ért.

A belügy miniszter a gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló 1877. XX. törvényezségi életbe léptetésének idejét 1878 évi január 15-ik napjára tűzte ki s az idézett törvény 197. §-a alapján az árvaszékek részére általa kidolgozott ügyrendet a hatóságoknak meg is küldötte. Ez alkalommal a miniszter a törvényhatóságokhoz hosszabb körrendeletet intézett, melyben mindenekelőtt utasítja őket, hogy a törvény által saját hatáskörükbe utalt teendőkre nézve, nemkülönben a törvény értelmében szükséges szabály-rendeletek megoldása iránt haladéktalanul intéz-

Ez utcára kihangzó táncz-nóták, melyeket kin volt hallgatni, együtt a juliusi hőség és nagy porral, e rikító nagy virágcsoportok, s mellettök a nagy testes hölgy, e tuláradó köznapi jó kedv kifakadás, egészen elszomorítottak s összeszoríták szívemet.

Visszagondoltam a szegény öreg emberre, ki oly holdog meglegedéssel, oly nyugodt kedéllyel járta be egykor e kert ösvényeit; elképzeltem, minő sorsa lehet most Párisban; láttam őt nagy szalmakalapjával fején, kertészkedéstől meggörnyedt hátával, a mint ott tengeti életét valamely kis boltjátslós szobáiban, szomorúan uszatkozva, könyvelt szemekkel, mialatt menyje győzelmesen tekint szét ujan felszerelt áruhelyében, hol az ő házikójából bejött tallérok pengenek az asztalon. (Folyt. köv.)

BULGÁRIA.

SZATHMÁRY GYÖRGYTÖL.

(Folytatás.)

Assan János székvárosává Timnovót tette, melyet fejedelmi bőkezűséggel szépített; várkastélyt székesegyházzal (most meesot) építtetett s erődítvényekkel vette körül. (Az oroszok a jelen hadjáratban, miután átkeltek a Dunán, Timnovóban kezdték meg Cserkászi herceg vezetés alatt Bulgária polgári újjá szervezését, s hogy ez épen e városban és nem másban történt, mutatja, hogy az oroszok ezt azon [politikai számításból tették, hogy a bolgároknak felbresztve történelmi emlékeiket „az ősi bolgár városok“ az új szervezet központjává tétele által, őket annál könnyebben rábírhassák a portától való elszakadásra.)

Följegyeztük még, hogy IX. Gergely pápa 1238-ban felszólította IV. Béla magyar királyt s a byzanci császárt is, hogy keresztes hadjáratot indítsanak Assan ellen, ki vonakodik a kath. egyházhoz csatlakozni.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Ábránd-képek.

Grandet Abfouziöl.

IV.

Eladó ház.

(Folytatás.)

E rejtély kevés idő múlva meg lett fejtve előttem. A mint egy napon elhaladtam a ház előtt, élénk beszéd s heves vitatkozás zaja hallzott ki belülről.

— El kell adni a házat. papa, el kell adni... hisz meg is ígérte már...

S erre az öreg remegő hangja felelt:

— Hisz én is azt akarnám gyermekem, magam is akorom... akarom, hogy eladjam... láthatod! Miután kitétem a hirdetést.

Ily módon megtudtam, hogy fiai, menyei, — párisi kis kereskedők — kívánják tőle, hogy megváltson az annyira szeretett „kis szugolyától. Mi okon? az titok volt előttem. De annyi bizonyos, hogy kezdték úgy találni, hogy a dolog igen hosszúra nyúlik, és e napról kezdve minden vasárnap eljöttek rendszeresen kinczni, sürgetni a szerencsétlent, hogy reá vegyék megtartani ígérését. Az uton elősétálva a vasárnapi mély csöndben, midőn a föld maga is kipihenül látszik a fáradságot, hogy egész héten át termelt shagya magát műveltetni, mindezt nagyon jól hallottam. A kis boltosok beszélgettek, vitakoztak, mi közben kugliztak vagy sakkot játszódtak és nyers barátságosan hangokban e szó „pénz“, oly száraz viszhangot adott, mint az egymásba ütköző golyók.

kedjenek. Azután hangsúlyozván a miniszter ezen törvény életbeültetésének fontosságát, így folytatja: „Nincs kétség az iránt, hogy a gyámsági és gondnoksági ügyek helyes kezelése egyikét képezi azon fontosabb tényezőknek, melyek az önkormányzati intézmény életrevalóságát feltételezik: habár a hatáskör, mely jelen törvény által az önkormányzati közegekre háromlott, némi tekintetben új s buzgó fáradsalmas működést igényel, meg vagyok győződve, hogy a törvény kellő végrehajtása s ez alapon ezen ügynek mielőbbi rendezése és üdvös fejlesztése sikerülni fog. Elvárom a törvényhatóságtól és annak minden tagjától, hogy ezen ügyet teljes hazafiai buzgalommal és szilárd kitartással felkarolják s különösen a közel lévő tisztújítás alkalmával figyelemmel leendő arra, hogy a gyámsági és gondnoksági ügyek intézésére hivatott közegekül oly egyének választassanak, kik feladatuknak egész odaadással való teljesítésére nemcsak jó akarattal, hanem képességgel is bírnak. Részemről valamint örömet járulandok az átmenetnél netán mutatkozó nehézségek elhárításához, ugy viszont kijelentem, miszerint ezen ügynek pontos és lelkiismeretes kezelését azon szigorral fogom követelni, melyet a hivatalos állással egybekötött felelősség és ezen ügy fontossága és a közérdek határozottan parancsolnak.”

— A Budapesten időzött horvát képviselők — mint a „Bud. Corr.” jelenti — szerdán este hosszabb tanácskozás után megállapodtak abban, hogy a képviselőház ülésén bejelentették, az országgyűlési bizottságok által a törvényjavaslat tárgyalásához mind feljárnak ismét Budapestre. Hat képviselő ezután bejelentette, hogy ki akar lépni az országgyűlési szabadalvú párt köréből, és azonnal alá is írtak egy a párt elnökehez Gorove Istvánhoz címzett levelet, melyben kijelentik, hogy ők tapasztalván, miképp a párt Horvát- és Szlavonország legfontosabb anyagi érdekeinek teljes mellőzésével csakis Budapest főváros érdekeit mozditja elő, kénytelenek a pártból kilépni. Néhány képviselő határozottan ellene szült ezen szándékának, utalva arra, hogy az ily lépés ép oly indokolatlan, mint politikusi, a hat képv. azonban és pedig Czernadig Gy., Kotur Bazil, Horvát Mirkó, Ogycies Zsivka, Oszegovics Lajos Jr. és Puszt Dragutin megmaradtak elhatározásuk mellett, el is küldték kilépésüket kijelentő leveleiket. Tombor Iván szintén kijelentette, hogy kilép a szabadalvú párt köréből, de a levelet alá nem írja, mert nem helyeselheti az indokolást, Mihalovics Károly pedig ki fog lépni a jobboldali ellenzék köréből. A legtöbb horvát képviselő el is utazott már. A szabadalvú párt köréből kilépő hét képviselő mind Strossmayer püspök székhelye, Djakovár környéke tegnapielőtt meg is kapta már a fönt említett hat horvát képviselő levélét és pedig — horvát szöveggel.

A HÁBORU.

A harcok a Duna mentén a napokban ismét élénkebben folynak. Rahova román kézbe került, s Ruscuk közelében Mecskából az oroszok elűzték, de azután a posztját úgy látszik visszafoglalták. Mehemed Ali 19-én Sophiából szintén megkezdte az előnyomulást s minden azt mutatja, hogy közel állunk az időhöz, midőn Plevna sorsa eldöntetik. Mert kétségtelen, hogy Szulej-

De közeledtek a tatárok. Ujra számos kun vándorolt ennek következtében Bulgáriába; másik részek tudvalevőleg Magyarországon telepedtek meg. II. Assan János 1241-ben halt meg. Az Assanidák közt ő volt a legnagyobb és Simon mellette a legjelentékenyebb bolgár uralkodó.

Utóda, fia, a magyar királyléánytól született I. Kálmán volt (1241—1246), egy kilenc éves gyermek, ki helyett gyámjai kormányozták az országot, mely csakhamar ismét hanyatlásnak indult. Kálmán után ennek fiúve, a szintén kiskorú Assan Mihály (1246—1257) következett, kit Tirnovó mellett saját unokatestvéré, II. Kálmán ölt meg több tirnovói polgárral szövetségbe. Thraczia és Makedonia ismét Byzanczhoz került. II. Kálmán igen rövid ideig uralkodott. Benne kihalt az Assanidák utolsó férfi sarjadéka. A bolgár trón megürült ismét.

A hatalmat a szerb Konstantin (1258—1277) ragadta magához s hogy az öröklés szinét adja erőszkas lépésének, nőt vett Laskaris Todor leányát, II. Assan unokáját s fölvevő az „Assan” melléknevet. Konstantin azzal kezdte uralmát, hogy betört oszlopait a szörényi búsásgba, tehát magyar területre s azt pusztította (1260), míg Lőrincz mester egy kis sereggel (a nagy sereg Ottokár ellen hadakozott) rajtok csapatot, szétverte a bolgárokat s ijesztő példaképpen a foglyok közül többeket felakasztott a Duna partján. 1260—1264-ben István kir. herceg, ki Erdélyt kormányozta, őt hadjárattal viselt a bolgárok ellen, kettőt maga személyesen vezetett. A magyar sereg Tirnovó faláig nyomultak előre s azonkívül István egy másik sereget „contra Paleologum imperatorem Graecorum” küldött, s midőn 1270-ben V. István név alatt a magyar trónra lépett, „Bulgária királyának” címzve magát, mely címet atyja, IV. Béla csak igen ritkán használt. Innen kezdődik a magyar korona igénye Bulgáriára. (Foly. köv.)

man és Mehemed Ali hadműveletei egyaránt ama közös czélra szolgálnak, hogy Osman pasát felzabardítsák.

A román kormány „zöld könyvet” áruhat a kamarák elé terjesztini, mely az orosz-török háboru kitörése előtti időre új világot fog deríteni. A románokat egy idő óta rendkívül nyugtalantja azon hír, hogy Oroszország Román-Bessarabiát vissza akarja követelni. E hír Gorcsakoff herceg azon ismételt nyilatkozatán alapszik, hogy Oroszország a párisi szerződést nemsokára elvben, hanem minden következményében meg akarja szüntetni. Ha a czár csakugyan ezt akarja, egy Román-Bessarabiát is vissza fogja követelni. Gorcsakoff herceg egy ez ügyben hozott intézett bizalmas kérdésre mosolyogva kitérőleg válaszolt.

Különböző európai lapok ismételve felhívták a német kormányt, hogy ő vegye kezébe a mediatio ügyét. E felhívásokra az officiosus Nordd. Allg. Ztg. ezeket feleli: „A külföldi sajtó, mely még mindig azon nézetet táplálja, hogy Németország előbb-utóbb próbát teend közvetíteni a hadviselő felek közt, ebbeli várakozásában előrelátóhatlag csalatkozni fog. Valamint mi 1871-ben Oroszországnak Németországgal iránti barátságával összeférhetlennek, sőt becsületünk sértésének tekintettük volna, ha Oroszország Franciaországgal kívánatára nálunk közvetítőül lépett volna fel, aképen a német kormány is nebezen fogja Oroszországhoz való viszonyaival összeférőnek tekinthetni, hogy a török békehajók ügyvédjének vessa föl magát Sándor czárnál.”

A helyzet Szerbiában.

A diplomatiiai viszonyok Szerbia és a porta közt napról-napra feszültebbek lesznek, s mint beavatott helyen mondják, a formális szakitás már nem sokáig fog várni magára. A Konstantinápolyból eredő versiókkal szemben, mintha Szerbia a portát ismételtén biztosította volna semlegességről, Résztes miniszter tagadja azt, hogy ő a legközelebbi hadi eseményekre vonatkozólag semlegességet ígért. Ily biztosításra, mondja, nem volt ok, mert ellenkezőleg az események szükségessé teszik, hogy Szerbia még a háboru alatt fegyver által vagy a török kormány engedékenysége folytán területnagyságát nyerjen (!) Mint-hogy a nyugati bolgár harczeret eseményei Szerbiának a háboruban való részvételét megkönyvitik, egy minisiteri tanácsban, mely Milán fejedelemelnöke alatt tartott, el lön határozva, hogy a hadi készülétek három hét alatt befejezessenek, hogy az I. és II. osztályú nemzetőrség mozgósítható és a határon központosítható.

E hó 17-én és 18-án a hadügyminiszter parancsára a Szemadja hadtest első és második osztályú nemzetőrségi daadái gyűlhelyeikre Belgrádra, Szemendriára és Kragujevácra szemlére hívták. A szemlék a 17-én a tartalékosok töltött s a szemlék a katonákhoz intézett beszéddel végezte, hogy tartásuk magukat indulásra készen, mert minden nap jöhet a parancs, hogy a határra kellend vonulniok.

Kormánykörök nyilatkozata szerint Szerbia csak Nyugat-Bulgária irányában fog támadólag fellépni, hogy a sofia-orchaniei uton egyesülhesse a szerb csapatokat az orosz hadsereggel. A bosnyák határon ellenben Ausztria-Magyarországra való tekintetből Szerbia defensívában fog maradni. Ezen okból Szerbia megtagadta a bosnyák felkelőknek ideiglenes kormány kinevezését és egy főparancsnok delegálását.

Táviratok.

London, nov. 22. A „Daily Telegraph” jelenti Erzerumból: Kedden előrsi ütközetek folytak, az oroszok megkísérelték magukat elszáncolni, de a törökök megtámadták és visszaverték őket; erősítések folyvást érkeznek.

Bukarest, nov. 22. Több napi igen véres harc után az oláhok egy combinált támadás következtében tegnap reggel elfoglalták Rahovát. Mig Szalacinsz ezredes Rahovát ostromolta, az oláhok Beketnél álltak a Dunán. Az oláh csapatok egy része megszállta Rahovát, egy más rész üldözi a Vidin felé vonuló törököket. Rahováról a közlekedés a Duna vize alatti távírdahuzal által azonnal helyreállított. Az oláh ütegek ugyanekkor felgyújták Cibri-Palánka helységet, s egy török mozdítót fenébe fúrtak. — A törökök összeköttetése Viddin és az alsó Duna közt ezzel csaknem egészen el van vágva. (Pol. Corr.)

Cettinje, nov. 22. Plamenac 600 emberrel az amoralitii sáncokban levő 3000 törököt nov. 18—19-ike közti éjjel megtámadta. A montenegróiak két sáncot elfoglaltak, de végül 100 halott és sebesült veszteséggel visszavertek. („Pol. Corr.”)

Belgrád, nov. 22. A hadsereg harszokoz. A kormány az alkotmány 56. §-a értelmében ostromállapotot akar hirdetni és a tisztviselő fizetéséből egy negyedét levonni. Krsmanczal új szállítási szerződések kötöttek hadiszerekre. A milicia jól van ellátva fegyverekkel, lőszerrel és élelemmel, csak ruhája hiányzik.

Az orosz lapokból.

Az orosz lapok közlik Kars elestének hírért és a Novoje Vremja commentárt is ir hozzá. Elmondja, hogy Angolország most alkalmasint megkísérli a közvetítést, de ez „haszontalan szó és idevesztgetés” lesz; egyuttal nagyonosan emlékezik meg a dicsőretről, melyet lord Beaconsfield beszéde az orosz katonáknak szentelt.

Az orosz lapok egyáltalán azt igyekeznek bebizonyítani, hogy az angol min. első beszéde az orosz politikuskokat legkevésbé sem ijesztette meg és ép oly kevésbé fogja Oroszországot a megkezdett utról leterelni mint nem terhelte le a tavalyi, sokkal fenyegetőbb guidballi beszéd.

A Golosz azt bizonygatja, hogy Angolország ha beleavatkoznék, sem sokat érne el, mert mire hadserege („20—30.000 zsoldos”) Konstantinápolyba érkezik, beletelik legalább öt hét. Már pedig ez idő alatt — feltéve, hogy Angolország Plevna eleste által indíttatik beavatkozásra — a győztes Oroszország már békére kényszerítette a portát.

Az orosz lapok jobbára úgy okoskegnak, hogy az angol miniszterelnöknek nincs is annyi befolyása, hogy politikáját a parlamentben érvényre juttassa, sőt az egyik lap arra utal, hogy lord Beaconsfield „zsidó léte” a zsidók szokásos megrogzottságával ragaszkodik a krimi háboru elavult politikájához.

Tán bizonyos eszmétársulásnak róhatjuk fel, hogy az orosz lapok ujabbban valóságos zsidóhajszot kezdtek. Éa egyben legelől járnak az u. n. liberalis lapok; a Minorszkozkaitrabbi a Moszkovszkija Vjedomosztaban éppen megtámadta őket ezért, de a Golosz e hajszot ujában is indokolni igyekszik.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház november 22-iki ülésében Perczel Béla igazságügyminiszter kihirdetés véget ányújtja a kisebb polg. peresügyekről szóló szentesített törvényeket. Kihirdetetik, s hasonló czálból a főrendek házának megküldetik.

Követik zik a napirend: a határozatokról vasatról szóló törvényjavaslat harmadszor való olvasása. Olvasatik, s elfogadatik, s átküldetik tárgyalásra a főrendeknek.

Következik: a büntető törvénykönyvi javaslat tárgyalása.

Perczel Béla igazságügyminiszter: T. ház! Harminczegy év lefolyása után a magyar törvényhozásnak ismét alkalma van egy büntető törvénytervezet felett tanácskozni. Ha jelenben csak egy létező büntető törvénykönyvnek javításáról vagy ennek egy új törvénykönyv által való helyettesítéséről kellene gondoskodni, azon hosszú idő elteltét nem tekinthetők vesztésnek, mert a büntetőjogi tudománynak azon idő alatt történt nevezetes fejlődése, különösen a gyakorlati életből időközben nyerendett tapasztalások, csak elősegítenek egy a régivel jobb és gyakorlatibb törvénykönyvnek létrehozását.

Azonban nálunk a téren nincs mit javítani, mert a jelenlegi törvénykönyv már elfogadott.

Az 1843. évben készült s nagynevű tudósok által is jeles munkának elismert javaslat — mint tudva van — a Karok és Rendei táblájára és a főrendi tábla közt fennforgott és ki nem egyeztetett véleményeltérések miatt törvénynyó nem emelkedhetett.

A corpus jurisban elszórtan foglalt különböző időben keletkezett és túltolt nézetek és rendszer alapján készült törvények pedig még ha legnagyobb részt obsoletok nem lennének is, rendszeres törvénykönyvnek nem tekinthetők.

Ma is felel tehát azon nem eléggé sajnálható s elődeink által már közel egy század előtt tarthatatlannak felismert állapot, melyben sem a büntető cselekmények és ezeknek ismérvei, sem a büntetéseknek neve és ezek időtartama törvény által megállapítva nincsenek.

Ily körülmények között sérteném a t. házat, ha a büntető törvénykönyv alkotásának szükségét a ház előtt indokolni csak meg is kíséreltem.

Az 1848. évben alakult első felelős kormány halhatatlan érdemű igazságügyminisztere — lehet mondani hivataloskodásának első percében már egy büntető törvénykönyv létrehozására fordította gondját, ez azonban a közbejött súlyos események miatt eredmény nélkül maradt.

Az alkotmány visszaállítása után keletkezett kormány által uj(1) felvetéssel ezen fontos és nehéz munka, a legnagyobb eráilyel és szakadatlanul folytatott és közvetlen hivatali elődök kitűnő vezetése mellett befejeztetvén, a mult országgyűlés elé terjesztetett, mely azonban azt tárgyalás alá nem vehette.

En a nomen pramator in annum közmondásnak józan alkalmazását ily nagy horderejű munkánál helyén lévőnek tartván, a javaslatot egy a gyakorlati téren is tapasztalatokat szerzett jogtudósokból alakított tanácskozmányon vezettem újból keresztül, s azt — alaposan történet megvitatása után — kijavítva 1875. év november 4-én terjesztettem a ház elé.

Az igazságügyi bizottság, melyhez a javaslat előzetes tárgyalás és véleményadás véget nstaltiva lön, azt behatárolt és lankadatlan kitartással tárgyalván, kevésbé lényegileg módosított szerkezetben nyújtotta be a háznak.

Ebből méltóztatik látni a t. ház, de megnyugvással értheti az ország is, hogy a javaslat előkészítésénél nem mulasztott el semmi, ami egy jó és élet követelményeit kielégítő törvénykönyv tervezetét lehetőleg biztosítja.

Többször tétetett nekem az ellenvetés, hogy miután 1843. évben a büntető törvénykönyv tervezete elkészült, és ez jeles műnek lenni találtatott, miért volt szükség egy új javaslat ki-

dolgozásával fáradozni és ezáltal egy törvénykönyvnek létrejöttét késleltetni? —

Azok, kik ilykép okoskodnak, ignorálják, hogy 1843. év óta egyhármad század mult el, s hogy annyi év óta az emberi ész és a sohasem szünetelő tudományos kutatás nevezetesen előbbre vitte a büntetőjogi tudományt is; számos — azelőtt még a tudományban is vitás — kérdés oldatott meg azóta, s hogy a napról-napra növekedő közlekedés, forgalom, az újabb idő találmányai, sőt még a művelődés különben áldásos és üdvös hatásuk mellett felszínre hoztak büncselekményeket is, melyeket a mult kor nem ismert, de a jelen kor — a köz- valamint a magánélet biztosítását tekintetből — megtörles nélkül nem hagyhat.

Midőn a szövegben levő törvényjavaslatot a háznak beterjesztettem, tettem azt azon erős öntudattal, hogy a javaslatnak intézkedései az igazság követelményeit kielégítik s a jogrendnek hatályos biztosítására alkalmasak.

A javaslat védelme körébe vonja mindazt, a mit egy — feladatának teljesen megfelelő — büntetőtörvénynek oltalma alá vonnia kell; védelme körébe vonja ugyanis az államot, ennek törvényes hatóságát és intézményeit, valamint az ország minden egyes lakosának életét, testi épességét, becsületét, személyes szabadságát és vagyonát.

A mi pedig a javaslatban megállapított büntetéseket illeti, azt fogjuk találni, hogy a leg súlyosabb büntetést, a halálbüntetést, két büncselekményre, a felségsejtés legsúlyosabb nemére és a gyilkosságra, az életfogytig tartó fogságbüntetést pedig öt nemű cselekményre szabja meg;

a határozott idejű szabadságbüntetés leg hosszabb tartamát tizenöt évben határozza meg; nem ismer becsületlenítő büntetést és a mellék büntetés tartamát is időhöz köti;

a büntetés egyedül a büntetőeljárást és szándékosan az elítéltnak ártatlan hozzátartozóira ki nem hat;

a hasonló körülmények között elkövetett hasonló büncselekmények miatt a büntetések mindeikire nézve egyenlők.

Ezen előírt fontosabb tételekből meggyőződhetünk mindenki, hogy a javaslat a büntetések megállapításánál a szigor és humanizmus között megtartotta azon súlygyeget, mely a büntető igazság fontos czéljainak megvalósítására szükséges, de elégséges is.

Bátran utalhatok a javaslatnak terjedelmére, nagy gondtal és fáradsággal készült, alapos és kimerítő indokolására, mert nemcsak alig van szakasz, mely indokolva nem lenne, hanem fontosabb kérdésekben a javaslatot eltérő nézetek és vélemények is találhatók, melyek a t. ház által lényegesen megkönyvittelik minden egyes kérdésben az elhatározást.

Hivatva lesz a t. ház különösen határozni a felett:

Helyes-e, hogy a javaslat az 1843. javaslatnak is megfelelőleg, sem kizárólag a bűnhődés, sem kizárólag az elrettentés és javítás, hanem az igazság és hasznosság egyesített elvéből indul ki?

Czélszerű-e, hogy a büntető cselekményeknek nélkülözhetlen osztályozása nem csak az azokra kimerendő súlyosabb vagy kevésbé súlyos büntetések alkalmazásában, — miképp ez a kettős felosztást bevett büntető törvénykönyvekben történt — hanem a büntető cselekmények elnevezésében is kifejezve legyen; vagyis czélszerű-e, a hármass felosztás?

Helyes-e a javaslatnak azon felosztása, hogy első sorban az állam, s ennek intézményei, másodszorban a magányosok elleni s harmadszorban a közveszélyű büntetendő cselekmények iránt intézkedik?

A sajtó utján elkövetett büntetésre méltó cselekmények a büntető törvénykönyvbe felveendőek-e?

Helyesen fogadtatott-e el a javaslatban a törvényesség elve a személyesség elvéből folyó némely eltérésekkel?

Elfogadhatók-e a javaslatban meghatározott büntetések nevei? különösen a halálbüntetés, az életfogytig tartó fegyház és a határozott szabadságbüntetés leghosszabb tartamának 15 évben történt megállapítása?

Kimondandó-e a büntető törvénykönyvben a büntetések minimuma?

Megállapítandó-e a mellék büntetések?

Elfogadható-e büntetési rendszerül az irrendszer közvetítő intézeteivel s a feltételes szabadságra bocsátással?

Nem lehet szándékomban a nagyobb fontosságú kérdéseknél ezen elősorolása által a ház tanácskozásának korlátot szabni, s tudom azt is, hogy a törvényjavaslatnak nincs oly része, mely bő anyagát nem képezhetné a legkiterjedtebb vitatkozásnak; reménylen mégis, hogy a t. háznak bölcsessége és a büntető törvénykönyv szükségesége iránt való élénk érteke ezen annyi retorikán keresztül ment javaslat tárgyalásánál meg fogja találni a vitatkozásnak azon mértékét, mely lehetővé teszi, hogy az ország valahára egy büntető törvénykönyvnek birtokába jusson. (Élénk helyeslés.)

Nem habozom a t. ház előtt azon véleménynek is adni kifejezést, hogy habár fontosak voltak azon nézeteltérések, melyek 1843-ban a két tábla között fennforogtak, s a melyek miatt

a büntető törvénykönyv akkor létre nem jött: azt hiszem, hogy megvitatható azon kérdés, vajjon nem azon Tábla tette volna-e az országnak a leghasznosabb szolgálatot; a mely a másik Tábla nézeteit is elfogadva, egy büntető törvénykönyvnek létrehozását már azon időben lehetővé tette volna? (Helyeslés.)

A kormány kötelességét teljesítenie, midőn a büntető törvénykönyvről szóló javaslatot a napról-napra érezhetőbbé vált szükségnek és a közbizottság megfelelőleg a t. ház elé terjesztette: a törvényhozás lesz a dicsőség, ha az országot egy hosszú ideig használható büntető törvénykönyvvel látandja el.

Ajánlom a t. háznak a törvényjavaslat elfogadását. (Élénk helyeslés.)

Pauler Tivadar, az igazságügyi bizottság elnöke: Az igazságügyminiszter kiemelte a javaslat fontosságát. A büntető törvénykönyv döntő hatással bír nemcsak az egyesek, hanem az állam sorsára is. Az egyesek úgy mint az állam jóléte azon alapelektől függ, melyek a büntető jogalkotást képezik. A büntető törvények ezen nagy jelentősége okozta, hogy a mult századtól fogva oly nagy küzdelem fejlődött ki a tudományban a büntetőjogi elvek körül, s innét magyarázható, hogy a büntető jog nagy átalakulása és fejlődése. Visszapillantást tesz a büntetőjogi alapelektől és elméletek történetére. Hogy mily befolyással voltak ezen eszmék és elvek a magyar codificációra, az igazságügyminiszter kimutatta. Majd áttér aztán a magyar büntető jogtervezetek sorsára, a mult század közepétől egész mostanáig. Erős kritikával szól a bírói bírók belátásának korlátlanosságáról, melynek megszüntetésére már rég elérkezett az idő. A legnagyobb javaslat történetét és fázisát ismeri a ház. A bizottság helyeselte a javaslat rendszerét és alapeleit. Helyeselte, hogy a javaslat csak a büntetéseket és vétségeket szól, míg a kihágásokat külön codificatio számára tartotta fenn. A büntetést és vétséget egymástól megkülönböztetve, csak az európai tudományos felfogásnak bódott. A sajtóüggyek tekintetében az életbeültetési törvény fog végleges intézkedni. Szól ezután a javaslat büntetési rendszeréről, indokolja a halálbüntetés fentartását. Szól a szabadságbüntetésről, mellék büntetésekről, a király kegyelmezési jogáról és elővételéről. Bejegyte a nyugati civilizált jogtudományának befolyását hazánkban. A frank capitulare hatása épp úgy meglátszik törvényeinkben, mint a középkori elrettentési elv. — Háiban hivatkozunk Kálmán bírói mondatára: „De strigibus, qui non suat, nec mentio fiat”, azért a nyugati felfogás a törvény ellenére keresztülvitte a boszorkányok megérettét. Épp így a helyes elvek is befolyással voltak ráuk. Az európai tudomány és codificatio befolyása a jelenlegi javaslatra is tagadhatlan. Ez azonban csak érdeme a javaslatnak; mert az igazság mindenütt csak egy lehet, s mert kulturális viszonyaink megegyeznek a nyugati nemzetekével. E mellett azonban a javaslat szem előtt tartotta speciális viszonyainkat.

Szól ezután a társországok és Ausztriával való viszonyainknak a büntető codexre való szükseges kihatására. Beszédet azzal végzi, hogy bár a büntető codificatio tekintetében ma is ott vagyunk a hol a Tripartitum Tiocinium szerzője, Szegedi idejében állunk, ezen javaslat törvényre való emelkedése most már kétségtelen. Ajánlja a javaslatot. (Viharos taps és éljenzés. Az egész ház az előadói szék körül sereglik és szecacsot kíván a szónoknak. Az ülés több percig szünetel az ovatók miatt.)

Komjáthy Béla bír szükségesnek tartja a büntető törvénykönyvet, hibáztatja, hogy az anyagi törvényt az alaki előtt alkotjuk meg. Ez iránt határozati javaslatot nyújt be. Indítványozza a határozati javaslat, hogy a büntető codex vétsékek le a napi rendről, s a kormány utasítások a büntető eljárásról szóló javaslat benyújtására. (Helyeslés a szélső balon)

Molnár Antal minden oly indítványt elutasít, mely a büntető javaslatnak a napirendről való levételét célozná. Az anyagi codexet sárgósebbnek tartja az alaknál. Ellenzi a Komjáthy által benyújtott határozati javaslatot.

Hozzászól az országgyűlés a törvénykönyv tervezetéről, elölörölja a törvényeket, melyek hazánkban ily törvény létesítéséiről több ízben megújultak a törvényjavaslat általánosságban részletes tárgyalás alapján elfogadják. (Élénk helyeslés.)

Zay Adolf különösen a javaslat felosztásában lát hibákat; azonban a javaslatot elfogadja. Zsedényi Ede felhozza, hogy az anyagi jogot lehetetlen megállapítani, a mig az eljárás megszabva nincs s e részben az 1843-ki példára utal, mikor a felső tábla még bele se kapott az anyagi rész tárgyalásába, mert az esküdtszéki intézményt nem fogadta el. Szóló már elsőnek az az eljárás megállapítását tartja.

Tekintve hogy hazánkban törvényes büntető eljárás nem létezik, a napirenden levő büntető törvénykönyvnek a büntetésekről és vétségekről szóló része, tehát csak az abszolút kormányzattal öröklött és gyakorlattá vált büntető eljárási szabályok szerint lenne alkalmazható;

tekintve, hogy az új codexnek eddigi eljárás szerinti végrehajtása az igazságszolgáltatásnak, eddig is már 10 és fél millió forintba rugó költségeit tetemesen növelné: a ház az igazság-

Gyűjteményt oda utasítja, hogy a hivatott törvénykönyv anyagi részének indoklása szerint, a bűnvádi eljárásról szóló már is készülőben levő törvényjavaslatát mielőbb a ház elő terjeszse, addig pedig a kódexnek további országgyűlési tárgyalását felfüggesztik.

Ülés vége 2 óraker.

A főrendiház tegnapi ülésén Tombor Iván képviselőházi jegyző kinerítés végett áthozta a bagatellügyekről szóló törvényeket a tárgyalás végett a határvizítási vasútról a gyulai aradalomról szóló javaslatot. A szentesített törvények kihirdetett, a javaslatok az állami bizottsághoz utasítottak. Megejtették ezután a választások, kivéve a delegáció s a szükséges pótválasztásokat, melyek céljából (Szegényi lemondása folytán) még érkezettek szükségesek. Ezután elfogadtattak a magyar 1877-diki kiadásáról, a megyei mérnöki állomások megszűntetéséről szóló javaslatok.

Végül kihirdetett, hogy a választás eredménye a következő: fegyelmi legfőbb bíróság tagjává 41 szavattal Liptai Béla b. az igazolási b. tagjává 41 szavattal Mezői Victor b., a pénzügyi bizottság tagjává 40 szavattal ifj. Károlyi István gróf, a közlekedési bizottság tagjává 40 szavattal Vaj Lajos b. és a nappali hitelbizottság tagjává 39 szavattal Hugonnay Béla gr. választott meg.

Ülés vége délután 2 óraker.

A TÖRVÉNYHATÓSÁGOKBÓL.

Kolozsvármegye köztörvényhatósági bizottsága.

Főispán gróf Eszterházy Kálmán ur előktele alatt folyó hó 23-án tartotta alakuló közgyűlést.

A gyűlés megnyitása előtt az igen szép számmal megjelent bizottsági tagok küldöttségileg kérték fel főispán ö méltóságát a gyűlés megnyitására és a tanácskozáskor vezetésére, ki az ülés-teremben megjelenése alkalmával a bizottsági tagok által lelkes éljenzésekkel üdvözöltetvén: megnyitó-beszédében átvázolta a megye új bizottságát, s reményét fejezvé ki, hogy az új bizottság sem fog hazafias működésében a megelőző bizottságok mögött maradni, s kérésén a bizottság támogatását: az ülést megnyitotta.

Ezután főjegyző felolvassa az igazoló választmány jelentését, mely szerint igazoltatott összesen 174 bizottsági tag, nem igazoltatott 3 és egy bizottsági tag lemondott.

Az igazolt bizottsági tagok közül több kerületben választottak meg 5-ön és pedig Csákány László 5, Gyarmathy Móza 2, Pál Gyula 2, br. Bánffy Ernő 2 és Schankekbank Károly 2 választott kerületben.

Az igazolt bizottsági tagok felolvasott névsora a következő:

I. A gyulai választó kerületben: Gróf Eszterházy Kálmán, Dézsi Gyula, Soós Ferencz, Pap Miklós (gyulai) Péchy Elek, Csákány Ádám, Vajda László, Dénes Elek, Ferenczi Miklós, Rosenberg Ignác, Pap Miklós (k-monostori), Biluska Simon, Pap János, Szakács István, Biederman Alajos, Hécsei István;

II. a b-hunyadi vál. kerületben: Gyarmathy Miklós, Ignác Károly, Török Károly, Csákány László, Kilyén Sámuel, dr. Magos Károly, Szentmarjay Dezső, Barcsay Domokos, Hory Béla, Csató János, br. Józika Sámuel, Agh Ferencz;

III. a n-almási vál. kerületben: Récei Pap Albert, Gyarmathy Móza, Biró József, Pál Gyula, Domokos Antal, Karácsonyi János, Rösler Sámuel, Bányai Mihály, Porutz Gyula, Gelai Imre, Benedek Pál (egy nem igazoltatott);

IV. a nádási vál. kerületben: László Antal, Bartha József, Végh István, Császár József, Dörgő László, Horváth Kálmán, Timár Lajos, Križab Béla, ifj. gr. Bethlen Sándor, Pap Gábor, Incze Kálmán, Kabós Dániel, Pap József, ifj. Balázs Antal, Pap Gergely, Darvas János, Horváth Sándor (egy tag lemondott);

V. a hidalmási vál. kerületben: Nemes Sándor Nagy Sándor, Gyarmathy Móza, Hatfaludi Antal, Hatfaludi Zsigmond, Köny László, Marillai Károly, Csákány Ádám, Foszty Ferencz, br. Bánffy Ernő, Baranyai József, Bakó Mihály, Kabos Orbán, Csákány László, Lebb József, br. Györfly Géza, Bakó István, Kudartsa Arthemias;

VI. a választási vál. kerületben: Boros János, br. Bánffy Ernő, Butka Lajos, Mocsán János, Békési Zsigmond, Kozma Miklós, Bogdánffy Gábor, Gombás Károly, Farkas József, Pál Albert, Szilágyi József, Pál Gyula, Jancsó Lajos, Leményi Sándor, Nagy Albert;

VII. az alsó-azováthi vál. kerület: Br. Kemény Gyula, Hosszu Teophil, Zeyk Dániel, Ugron György, Káthony Gyula, ifj. Szigethi György, Gál Albert, Csobáncai Pál, Booskor Albert, Moldován Miklós, Pap Mihály, Király Dániel, Mezei János, Csákány László, Dávid János, Rohonczy Zsigmond, Bozák Hieronim, Nisztor János;

VIII. a septéri vál. kerületben: Bőjtke János, Hosszu János, Eperjesi Gábor, Kovács Miklós, Stupineanu József, Ajtai Ló-

rincz, Ujlaki György, Varró Lajos, Kiezdéan Juon, Utezs Lajos, Szathmáry Károly, Ruzs Péter, Bajoczi Ákos, Szappan János, Weber Albert, Trac Andre, Csákány László, Voda András, Kolbász János (egy tag nem igazoltatott); IX. a bátonsi vál. kerületben: Szűcs Mihály, Szűcs Albert, Forró Géza, Walea Péter, Schankekbank Károly, Molnár József, Gyulai Miksa, Máthé Miklós, legifj. gróf Bethlen János, Augur Simon, Moldován Todor, Kasper András, Krausz János, Fleischer János, Pap Timoftey, Brózer Mihály, Vitéz Gergely, Tolvaj Lajos, Bertfeld István, Gazda Elek.

X. Kolozs rend. tanács városban Pathe András, Bartha Ferencz, Csörtay Tivadar, Deák Ferencz, Boros Sándor, Elekes Mozes, Telegdi Károly, Kács Péter, Kecskés János, Török Miklós, Veres Sándor, Csákány László, Zabulik László, Zabulik Lajos, Somodi István, Dörgő Albert;

XI. Tekse rend. tan. városban: Czultner Mihály, Müller András, Riemer Mihály, ifj. Wagner Mirton, Dr. Wermescher Gyula, Schankekbank Károly, Nagy Imre, Id. Scheiner Mihály, Horváth József, Hann József, gr. László Aladár (egy tag nem igazoltatott).

Ezen névsor felolvasása után főispán ö méltósága bejelenti, hogy a több választó kerületben megválasztott: Csákány László a b. hunyadi, Gyarmathy Móza a hidalmási, Pál Gyula a választott, Schankekbank Károly a tekei választó kerületeket kívánják képviselni ezzel a bizottságot megalakultak nyilvánítja.

A bizottsági tagok lajstromának felolvasásával kapcsolatosan Gyarmathy Miklós alispán bejelenti, hogy Boér Bálint virilis bizottsági tag időközben elhalálozott s indítványozza, hogy helye a legelső póttaggal töltesse be, minél fogva Barkovics Ábrahám következő legtöbb adót fizető a megye bizottságába meghívni határozatott.

Főispán ö méltósága indítványára a pótválasztások jövő évi január hó 7-re tűzettek ki s a hidalmási választó kerületbe elnökül Szacsavay Sándor bizottsági tag választatott meg.

Ezután olvasottat belügyminiszter ur ö nagyméltóságának a megye területének új közigazgatási járáskor lett beosztása és a segéd szolgabírói intézmény felállítására iránti felterjesztésre kelt leirata, melyben a megye közgyűlésének felterjesztését jóváhagyja azon változtatással, hogy az almasi járás központjává M. N. Zsumber helyett a megye közgyűlése egy ö nagyméltóságának is korábbi határozatához képest Hidalmást tűzte ki, továbbá a kolozsvári szolgabíró lakpénzét 400 frtról 200 frtra szállította le. Eszerint tehát lesz jövőre 7 szolgabíró, 7 segéd szolgabíró és 9 írnök. — A leirat tudásul vétetett.

Az általános tisztújítás megtartása tárgyában kibocsátott belügyminiszteri leirat felolvasása után a tisztújítás megtartása f. évi december hó 20-ra tűzött ki.

A megye jövő évi 46000 forintban előirányzott költségvetésből belügyminiszter ur által töröltetett összesen 1100 frt és pedig egy alügyészre felvett 400 frt, az irodaalapra felvett öszvegből 500 frt és a kolozsvári szbíró lakpénzéből 200 frt, a megye közönsége a leiratot azon fenntartással vette tudomásul, hogy ezen túllít kiadások utólagos utalványozása tekintetéből ismételt felterjesztést fog tenni, különben első eset, midőn a megye különben is igen mérsékelt öbajai némi meghallgatásra találtak, ugyanis: engedélyezve lón egy alszámvevői és egy árszázkai levéltárnoki állomás.

Ezután főjegyző előadja Batos nagy község azon kérését, hogy engedélyessék meg korcsmáját szabad kézből hasznosbérbe adni, mire, miután a község kárt nem szenved, az engedély megadott.

A tárgysorozat rendjén következett a kijelölt bizottságba s az állandó választmányba 36 rendes és 6 póttag megválasztása, minek megejtetése tekintetéből Matskai Péter, Agh Ferencz, B. Bánffy Ernő, ifj. Zeyk Károly és Pap Gábor személyében szavazatszedő bizottság küldetvén ki, az ülés 1/4 órára felfüggesztetett.

A szavazás eredménye a következő:

A kijelölt bizottságba megválasztottak: Br. Bánffy Daniel, Elekes György és Lászy Ferencz;

az állandó választmányba pedig rendes tagokul:

Agh Ferencz, Br. Bánffy Ádám, Gr. Bánffy Béla, Br. Bánffy Ernő, Barcsay Domokos, Bartha Ferencz, Berde Áron, Berde Móza, Boér Gyula, Grf. Bethlen Sándor, Duha Imre, Elekes György, Ferenczi Miklós, Gyarmathy Zsigmond, P. Horváth Kálmán, Hosszu Teophil, Gámán János, Br. Jósika Samu, Br. Kemény János, Korbuly Bogdán, Székely Ferencz, Leményi Sándor, Matskai Péter, Papp Gábor, Riemer Mihály, Rosenberger Bernád, Sárkány Ferencz, Szabó Gyula, Szabó József, Szacsavay Sándor, Szigethy Miklós, Trombitás Ananiás, Zeyk Daniel, ifj. Zeyk Károly és Velics Károly.

Póttagokul: Dézsi Gyula, Br. Inczedy Zsigmond, Pál Gyula, Porutz Gyula, Simai Lukács, Zsombari Lajos.

Ezzel a gyűlés véget ért. — s.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1877. nov. 24.

— A földmívelés-, ipar és kereskedelmi-miniszter f. évi november 20-ról 23072. szám alatt a következő rendeletet küldötte a kolozsvári

ipar- s kereskedelmi kamarához: Miután kérdőzöknek a Királyhágón-tuli területéről az ország belsejébe való szállítását betöltő f. évi 22669 számú rendelet kibocsátása óta huzamosabb idő elmúlt, anélkül, hogy a marhavész Háromszék, Brassó és Pogarasmegegyen túl terjedt volna, feltehető, hogy a vérszágálylyal fertőzött terület ezen három megyére szorítkozik. Ezen okból fennidézett 12669 számú rendeletet fenntartásának szükségére immár megszüntvén, azt ennélen visszavonom. Erről a kereskedelmi és iparkamarát f. évi nov. 14-én 1537. sz. a. kelt az erd. gazdasági egytellet együttesen hoztam benyújtott felterjesztése elintézéséül ennélen értesítem. Tre fort, s. k.

— Rudolf trónörökös közvetlen karácsony után utazik el Angliába. A trónörökös kiállításba helyezett részvétele a jan. havi vadászatokon hír szerint a királynő egyenes öhajjára elmarad és a trónörökös az Angliában töltött időt kizárólag az ottani viszonyok tanulmányozására fogja fordítani.

— Színházunkban tegnap a „Javotte” című operette előadásakor nagy tüntetés folyt le Krecsányi Sarolta asszony mellett és ellene. Az egész ház zsufolásiig tömve volt, mihez a legnagyobb contingent a helybeli tanodák pártokra szakadt ifjúsága szolgáltatott. Midőn Krecsányi S. asszony a színpadon megjelent, két szép virágkoszorú repült előbe s harsogó éjlen és taps reszketette meg a falakat; de az óriási zaj közepet felhásítópap és fűtő hangja volt egy ideig hallható, a melyet azonban később a tapsvihar teljesen elnyomott. K. S. asszony láthatólag megáthotta a rendkívüli demonstrációt s először támaszkodnia kellett, hogy lábán megállhasson, de aztán visszanyerte szokott eleven, jó kedvét, melyel végig játszta az egész darabot. A közönség pedig minden felvonás és minden jelenet után többször kibívtá, és zajos tapsal és éjlenel adott kárpótlást a siphangokért. Az egész színház izgalmatosságnál volt az előadás alatt. Ennyi az, a mi tegnap este a színházban történt, egész tárgyalgossággal öladva. Részünkről azt a magasabb feladatot tekintve, mely egy államilag subventionált intézetre a magyar nyelv és művészet fejlesztése érdekében vár, az első pillanattól fogva csak kárhözátni tudtuk az a léha operette-cultust, azt a komédiás-irányt, mely színházunkban felütött sátorát és a mely nézetünk szerint circuskhoz igen, de nemzeti adakozásokból létesített és nemzeti költségén fenntartott intézmény méltóságához nem talál; de a mily mértékben érdemelneek tartjuk az operettek ledérsegeit a tapsra, ép oly illetlennek egy komoly gondolkodású színházlátogató közönséghez a fűtőlést, még pedig éppen személy ellen intézve, mikor egy általános irányt akarnak vele svjtani. Nem mondjuk, hogy a tegnap történetekre ne adott volna okot a színházi igazgatóság is, mely ezeketek közt operettek aran-giozására és közelebből Felsőges asszonyunk nevenapját is, a kinek nagyilekű adományából tartja fenn maguk színházunk, a „Fledermaus” előadásával ünnepeeltette meg; de a igazságosok akarunk lenni, el kell ismerünk, hogy az előbbi években drámákra, egy Julius Caesárra például ugyancsak ezeketek köztöltött és a színház üresen maradt. Egy ily infézet óriási kiadásával nem élhet a pusztá levegőből s az igazgatóság kénytelen olyan darabokat adni, a melyektől tele házat remél; így is nagy öszveget áldoz a színházra. Tessék a kolozsvári közönségnek akként demonstrálni, hogy töltsé meg a házat a drámai előadások alatt s hagyja a falaknak játszani az operettek s akkor bűntette meg méltólag ez irányt, de ne fűtőljön ki miatta személyeket. Krecsányi asszony szerződött tagja a társulatnak és kötelességszerűleg eljárja az előbe adott szerepet úgy, a hogy mástul játszásk, ha olykor-olykor kikap, ne tessék megtagadni ötte; ha ugrálni kezd a Marczel ur ölében, tessék ott hagyni a színházat és a jövő alkalommal Kovács Gyula fellépésekor tölteni meg a házat; de nem fűtőljön, mert e fűtő teleházak mellett csak a kolozsvári közönség megromlott ízlését illetheti. Ha ez annak szól, mi is fűtőljön.

— Léhmán Robert ur IV. éves joghallgató vasárnap f. hó 25-én ismételt előadást tart az ip. ifj. önképző együletben, ismertetvén „a váltó ügylet kelleit, hatályát és kedvezményeit” d. u. 3 óraker, mely érdekes előadás meghallgatására az egylet minden tagját és barátját, tiszteltet hívja meg az ig. választmány.

— A Kolozsvári nemzeti színház műsora: 1877. nov. 26-tól, decz. 3-ig. November 26. Fekete Domino, 27. Erköcsi halott, másodszor, 28. Herczegasszony, 29. Makrancos hölgy, 30. Dunanap apó és fia. Deczemb. 1. III. Richard, 2. Falu rossza, Balogh E. assz. fellépte.

— Ekvő. Ifj. Szombathelyi Gusztáv, dr. Szombathelyi Gusztáv városi főorvos fia, ma vezetett öltárhoz néhai Sziladi Várad József huszárkapitánynak Mariska nevű kedves leányát. A fiatal párt, a völgyény kereszttapja Pakó János k-monostori plébános eskette meg a k-monostori kápolnában.

— Tojás- liszt gyár Kolozsvárt. A tojás mint kereskedelmi cikk főleg azért nem vergődhetett nagyobb jelentőségre, mert a szállítási és csomagolási nehézségeken kívül, még a megromlás veszélye is fenyegeti. E bajon Angliában és utabban Amerikában is tojás-liszt-gyárak alakultak.

— A tojás-liszt gyár Kolozsvárt. A tojás mint kereskedelmi cikk főleg azért nem vergődhetett nagyobb jelentőségre, mert a szállítási és csomagolási nehézségeken kívül, még a megromlás veszélye is fenyegeti. E bajon Angliában és utabban Amerikában is tojás-liszt-gyárak alakultak.

— A tojás-liszt gyár Kolozsvárt. A tojás mint kereskedelmi cikk főleg azért nem vergődhetett nagyobb jelentőségre, mert a szállítási és csomagolási nehézségeken kívül, még a megromlás veszélye is fenyegeti. E bajon Angliában és utabban Amerikában is tojás-liszt-gyárak alakultak.

— A tojás-liszt gyár Kolozsvárt. A tojás mint kereskedelmi cikk főleg azért nem vergődhetett nagyobb jelentőségre, mert a szállítási és csomagolási nehézségeken kívül, még a megromlás veszélye is fenyegeti. E bajon Angliában és utabban Amerikában is tojás-liszt-gyárak alakultak.

— A tojás-liszt gyár Kolozsvárt. A tojás mint kereskedelmi cikk főleg azért nem vergődhetett nagyobb jelentőségre, mert a szállítási és csomagolási nehézségeken kívül, még a megromlás veszélye is fenyegeti. E bajon Angliában és utabban Amerikában is tojás-liszt-gyárak alakultak.

kitása által iparkodnak segíteni, hol a friss tojás tartalma nagy hőmérséklet által teljesen kiszáradva, finom lisztű örlötetik, mely azután, egyszerű csomagolás mellett akár tengeren túl is szállítható. Közelebből itt Kolozsvárt is állítottak fel egy ily tojás-liszt-gyárt, a mely havonként 80,000 darabnál többet dolgoz fel, és szállít külföldre. A gyárnak Erdély minden nagyobb városában vannak ügynökei, akik a tojást öszvevásárolják és küldik Kolozsvárra. Itt pedig egy arra berendezett óriási kementözében a tojás tartalmát kiszáritják, és négyesögű lepénynyé alakítva szállítják el külföldre, a hol azután megörölik, és albumin tartalmánál fogva fehérítésre használják. Eddigél a gyár egy milliónál több tojást dolgozott már fel.

— A törökbeszéltek részére Barcsay Sarolta hegedűművésznő óka 32 frt 10 krt küldött be szerkesztőségünkhez, mint az általa N.-Enyeden rendezett hangverseny tiszta jövedelmét. Ez öszvegegel harmadik gyűjtésünk eddig 185 frt 1 krt tesz.

— Az ugrai ev. ref. egyház Maros-széken pár évvel ezelőtt teljesen leégett, harangjai leolvadtak és temploma rommá lész. A belügyminiszter engedélyt folytan Erődi Pál az egyház lelkesze magára vállalta a kérégetést az egész országban, a derék lelkesze ma városunkba érkezett, hogy itt is öljárjon a könyöröltes emberekhez; ajánljuk öt szives fogadtatásba.

— A budapesti nemzeti színház f. évi bevétele, mint a „Fővárosi Lapok” írja, jelentékenyen nagyobb, mint a múlt évben. Apr. elejétől okt. végéig tízenöt ezer frrtal vettek be többet, mint tavaly ugyanezen időben. Ez öszvegegel a dráma többlete nyolcz ezer frrtal tesz.

— Fogadás. M.-Vásárhelyt egy asszonyosság alkuban volt egy székellyel kis szekér fáért. Egy ott ögyelgő cigány figyelmeztette az asszonyt, hogy ne ijerjen igen sokat, hiszen oly kevés az, hogy az ember a hátán is el tudná vinni. No cigány — szolt a székelly — ha elviszed a hátadon, legyen a tied az egész csomó fa. A cigány nem habozott, hanem a fát lerakta a földre, egy kötéllal öszkakötözte, azután hanyat feküdt, a csomót vállához erősítette, szép lassan fölkel s nyerevényével öllant. A székelly tágra nyitott szemekkel bámult utána, azután sanjary köppel vállát vonogatta s csak annyit mondott a maga vigasztalására, hogy ilyen a fogadás.

— Strike ölnak a színészek. A m.-vásárhelyi színházról néhány férfi tagja, mint az „Erdélyi H.” írja, a múlt kedden előadás előtt kevéssel kért az igazgatót, hogy valahára fizessen már egyszer; az igazgató azonban ezen kelméletlen functiona sehog sem tudta magát reávenni, minek következtében a szereplők azonnal levetettek csatos cipőt, parókat, lovagszimat, s ott hagyták az igazgatót, hogy játszsa el a darabot ö, ha tudja. Így aztán — közbejött igen fontos akadály miatt — elmaradt az előadás.

— A képviselői ömmunitás megsértése. Korodi Lajos brassói országgyűlési képviselőnek — ki jelenleg otthon ödzik, — a házában a tejelő tehenén a marhavész jelenségei mutatkoztak, minek következtében az egész ház zárlat alá vétetett s így a képviselő is mintegy 48 óráig nem hagyhatta el lakását, mert házat a hatóság által kirendelt hordárok vették körül. Vajjon mit fog mondani Helfly képviselő collegája ömmunitásának ez öclatás megsértésére?

— Budapestén a városligetben tegnapelőtt délután borzastól szerencsétlenül történt. Egy jégverem bedőlt és több munkás, ki ott dolgozott, öltemetett.

— A „Századokból” a magyar történelmi társulat közlönyéből megjelent a folyó évi IX. füzet. Szerkeszti Szilágyi Sándor titkár. E füzet érdekes tartalma köztölközöl cikkekből áll: I. Dush. I. közlemény. Edelsbacher Antaltól. Magyarországi középkori várai. II. Czobor Bóltól. II. Uilás magyar és cseh király házassága 1501—1506. Wenzel Gusztávtól. Vörösmarti életét ismereteli gr. Széchen Antal, stb. — A legmelegebben ajánljuk az erdélyrészi közönség figyelmébe e folyóiratot és a történelmi társulatot. Nép, mely multján nem ösng kegyelettel: ölvész. Jelenünk ugyis oly szegény, a jövő annyira nem biztató, hogy valóban csak multunkban találhatunk való vigaszt s ezért legkisebb emléket is föltékeny gondallal kell felkutatnunk. A történelmi társulat, mely e nagy nemzeti missiót tölti be, ennél fogva valósgos nemzeti özküségletet ölegit ki s minden öő hazafinak szent kötelessége azt törekvéseiben támogatni, örkölésileg, anyagilag egyaránt. S ö tekintetben az erdélyi részeknek sem szabad hátramaradniok, szeretnők mondani: az első sorban kell helyet foglalniok; itt, ez annyira viharos multt ki hazarészben, melynek minden bérce, a mult idők zivataros de szép napjairól regél, lehetetlen, hogy a mult, a történetek iránti ördöklődés kibátt volna. Pedig, mint özomoruan örtésölünk, az erdélyi részek aránylag igen csekély részvétet tanusitanak e társulat iránt, amennyiben mind az alapító, mind az övdíjas tagok között vajmi kevés Királyhágón innen ölvél találkozunk. Az egész pártolás pedig nem valami nagy öldozat: alapító tag ögyezmendenkora 100 frrtal, az övdíjas pedig évenkint 5 frrtal özet s ezért ingyen kapja a „Századokat”, e jeles folyóiratot, mely évenkint 10 füzetben 60—65 iven jelenik meg. — Jókai történelmi regénytárából megjelent a IV. és V. füzet, egy kötet világhírű regény, költölk „A névtelen vár” című regényét közli. Ára e kötetnek 1 frr.

— William Gale a gyaloglás mesterei, mult szombatn önyesen megoldotta a csaknem híhetetlen vállalatot, hogy 4000 angol negyedmértöldet 4000 egymás után következő 10 percznyi

időközben begyalogoljon. Ez emberölötti kísérletre négy hét öltöt határozta el magát a londoni Agricultural Hallban. Az utolsó negyed mérföldöt 2 percz és 9 másodpercz alatt járta be. Gale ugyanaz a Gale, ki csak nem rég 1000 angol mérföldöt 1000 egymásután következő órában járt be. E rendkívüli kitartást még a hidegvérű angolokat is bámulatba öjt, habár ezek praktikus szempontból tekintik a dolgot s azt ördözik: cui bono? Minő özláln felel meg az öfféle feszítés?

— Egy új operát adtak elő ö hó 17-én a londoni komikai operában. A zenemű kötfelvonásos és szerzője Sullivan Arthur, ki Gilbert drámáiról szövegöt használta föl. Az opera címe: The Sorcerer (A boszorkánymester) s zenéjének dallamossága s eredetisége folytán nagy sikert aratott.

— A japáni varázstűkór készítésének titkát, melyet már századok óta nélkülözött a világ — a napokban sikerült kitalálni egy Vost nevű bécsi fémgyárosnak. A varázstűkór sajátossága abban áll, hogy a tűkörnek megvilágított lapja, a fal vagy más tárgy felé fordítva, visszatükrözi a mögötte levő képet.

— A török jobban állja a hideget mint a muszka. Mindenki, ki öjszak- és Dél-Európát beutazta, a fennebbi nézetben van, egy külföldi lap állítása szerint. Ez állítást így bizonygatja: Bármily különösnek tetszik is, való, hogy az öjszak-európai jobban van ödzve a hőség, s a dél-európai jobban a hideg ellen; az ölböbbie a szabadban inkább szenvednek a hidegtől, az az ötöbbie inkább a hőségtől. Az ölasz s dél-franciaza jobban ölvisei a hideget mint az öjszaki orosz, és ez örköletlenebb a hőség iránt. E jelenség főleg onnan ered, hogy minden nép ama ágálji öllenség ellen igyekszik magát jobban övni, mely legtartóssabban s legrendesebben látogatja. A déli ember köházat épít minél kevesebb ablakkal, s föbb szöbákat nyugatnak irányozza, hogy lehetőleg meg legyen öva a nap sugarától. Ellenben ölmulasztja a hideg ellen is öntézködni, nincis is kályhája. Anál jobban gondoskodik ellenben az öjszakon lakó s kényelmesen ölüdögl a melet öntö kályha mellett, míg a déli egészen szelid télen át is kandallója mellett vaczog, de ezzel egyuttal ödzi is magát a hideg ellen. A hűtö italok, fagyalt, napernyő stb. melyek a hőség ellen való, ellenben délről származnak, melynek lakói rendkívül örkökenyek a nagy hőség ellen. — Az öjszak-oroszok valószínűleg azért is el vannak kényeztetve a hideg ellen, mert házaikban a legjobb fűtökészöletekkel bírnak. Minden ház a pinözölt a tetőig egyarányosan van kifűtve, Ezekből azt következtetheti, hogy a török a téli hadjáratot jobban állja, mint az orosz.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 54-ik szám. Kolozsvárt, vasárnap november 25-én 1877.

A TÜCSÖK.

Falusi életkép 5 felvonásban.

Kezdete pontban 7 óraker.

A „KELET” magán-táviratai.

Délben érkeztek.

Feladatott Budapestén nov. 24. 10 ó. 45 p. d. ö. Örközött Kolozsvárra nov. 24. 11 ó. 20 p. d. ö.

Mehemed Ali harmincz ezer emberrel Orchaniaha örközött, itt megötdta Sakir basától, hogy Ivrazeránél az oroszok támadása visszaveretett, egy orosz lovas ezred egészen megömmisült.

Mihály herezeg Erzerumot megörkölve, Ázsiából akarja megömadni Konstantinápolyt.

A franciaza kabinet ölnöke Rochebouet tábornok, külügyre Banneville, kereskedelmi miniszter Ozene, belügyér Velché praefekt, Dutilleur pénzügy, Lepelletier igazságügy.

Provisorium és öndemnity deczember tizedikén örketik a magyar képviselőháztól.

Távirati tudósítás a becsi főszderöl.

November 23-án 5% Metaliques 63.45 frrt. Kamat —. — 5% Nemzeti kölcsön 66.85. frrt. Aranyjáradék 112.60. 1860 ki államkölcsön 73. 35 Bankrészvénnyek 812.—. Hitelrészvénnyek 219.25. London 118.55. Özüst 106.50. Cs. kir. arany 5.64.—. Napoleond'or 9.51.— — 100 mark német örtékű 58.60.

Urbéri kötvények: Magyarországi 78.75 Temesi 77.60. Erdélyi 76.40. Horvátországi 85.—.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos: Békösy Károly.

(436) (1-4)

Zeneműszerek,

őnjászok, a legkedveltebb opera és táncdarabokkal, mandolinál, fuvolával, égi hangokkal, heranggal, dobbal, kézi eszergéttel, zitherával, autómattakkal és mesterségesen éneklő madárral.

Zene- és forgató-szelenczék. Mesterségesen éneklő madarak gazdagon aranyozott kalitkában.

Ábránd-tárgyak zenével, mint svájci bácskák a legnagyobb ingával a legkisebbekig.

Finom és legfinomabb album-polcz album.

Elegáns finom kiállított hölgy-necessairek, dolgozó-, ékszer-, kéztű-, zsebkendő-, flacon-, thea-, szivar-, dohányzó- és kártyajátékszekrények, szivarállványok, tintatartók, papírnymotatók, névjegytárolók, virágedények, sörmesterek, vízpálcikák sat.

Kézzel a legjobb minőségre nézve s bebizonyíthatólag olcsóbb mint Heller Bernben.

Weinschenk C., gyáros
Majnai Offenbachban.

(385)

Eladó szőlő-vessző.

Méltóságos gróf Teleky Gusztáv ur birtokain kapható:

100,000 darab Carbenet, ezere 12 ft. 50,000
" Pineaud noir (Burgunder) . . . 5 ft.
50,000 darab Oportó . . . 5 ft.

Megrendeléseket elfogad Simonis Lajos jószág-felügyelő Drassón, u. p. Szerdahely.

Van továbbá:
50,000 darab Rénszi Rizling ezere . . . 3 ft.
50,000 darab Zamatos Traminer ezere . . . 3 ft.

Ezekre megrendeléseket elfogad Fülöp Mihály gazdasági Gyéresen.

Ezekben kívül:
30,000 darab Pineaud-Gris (Grau-Kleiner) ezere 5 ft.

Erre megrendeléseket elfogad Csöte György gazdasági Tancson, u. p. Sz. Régen. — A tisztelt megrendelők kértnek még az összes megrendeléseiket megtenni, hogy a szállításkor akadály ne legyen.

(435) (1-3)

(385) (5-6)

XVIII. Állam-sorsjáték,

melynek jövedelméből mindenekelőtt a Salzburgban egy letelező alapítására alakult országos bizottság és a bécsi női közkereseti társulat, aztán a jövedelem arányához képest más humánus intézet is fog részesülni. — A meghatározott

1310 nyeresemény összesen 220,000 forintba rug és áll

4 főnyereseményből összesen 130,000 ft. aranyjárdékban, még pedig:

1 főnyeresemény 70,000 ft. arany-járdékban	1 főnyeresemény 20,000 ft. arany-járdékban
1 " 30,000 ft. " " " " " "	1 " 10,000 ft. " " " " " "

34 elő- és utónyereseménnyel arany- és ezüstjárdékban és 1/2 1860-iki sorsjegyekben; 2 nyeresemény 5000 ft., 10 nyeresemény 1000 ft., 100 nyeresemény 200 ft. arany-járdékban, 160 nyeresemény 100 ft. ezüstjárdékban és 1000 sorozatnyeresemény 20 ft. készpénzben.

A húzás visszavonhatatlanul 1877 december-hó 4-én történik.

Egy sorsjegy ára 2 ft 50 kr. 0. ért.

Bővebb határozmányokat tartalmaz a játéktörvény, mely a sorsjegyekkel együtt az államsorsjátékok osztályánál, Stadt, Riemergasse 7, 2-ik emelet, a Jakobhofban, valamint számos elárúító központig ingyen kapható.

— A sorsjegyek bérmentesen küldetnek meg. —

A cs. kir. lottójövedék-igazgatóságától. Thurnburgi Latour Károly, cs. kir. udv. tanácsos és lottó-igazgató.

Bécs, július 1-én, 1877.

(437) (1-6)

Nem értéktelen semmiség

hanem igen gyakorlati és szolid

karácsoni ajándék,

mely fi- és leánygyermeknek számára egyaránt alkalmas, s közte több meglepő darab van, az egésznek a gyűjteménye a következő csekély ára 5 ft 60 kr.

1 berendezett bazar.	1 Pianino, utánz. elefántcsont billentyűkkel, iskolával és hangjegyekkel.
1 kis ékszer, kés, villa és kanál fehérén maradó féműből.	1 Harcztér, oroszok és törökök mozgó ágyukkal, egészen féműből, finomul festve.
1 robogó vasútvonat, féműből, éles sípval.	1 nagy szab. bábu, divathölgy, a legújabb divat szerint igen szépen öltözve, kalappal és leppellel.
1 mechanikus iskola-ló (a la Reuz), vezényszóra mozog, gyermekeknek igen érdekes.	15 Karácsonfa-gyertyatartó, alany-fém.
1 Dominó-játék, szép nagy.	15 Karácsonfa-gyertya, hozzávaló.
1 Nagy egyetemes képeskönyv, olvasó, író- és számoló útmutatóval, táblákkal, mondattal és szép Chromofestékkel.	3 japáni lámpa világításra.
1 kis csoda-karika vagy élőképek, igen mulatságos.	4 csinos csukorka-szelencze.
	50 darab brilláns-kapocs gyors felaggatásra, egyezsmind a Karácsonfa díszre.
	12 golyó-vissztűkór.
	12 jég- és fantázia-gyümölcs, stb.

1 művészileg kidolgozott Karácsonfa-angyal gazdag aranydíszítéssel, csim: Specialitäten-Magazin, Bécs, Kärntnerstrasse 59 sz. Vidékre készpénz vagy utánvétel mellett.

(383) (3-3)

Mell- és gyomorköböség gyógyulása

Hoff János-féle valódi malátá-készítmények által.

Hoff János-féle cs. kir. udv. malátá-készítmény gyárának főüzlete az ausztriai tartományokban:

Bécsben, Graben, Bräunerstrasse 8.

Magyarországon főkraktára: Budapest, kalaputca 10.

Kapható: Kolozsvárt Dietrich Sámuel kereskedésében.

Legújabb hírlapir.

Pozsony, sept. 16. 1877.

Van szerencsém ünni értesíteni, hogy a Hoff-féle malátakivonat-sör mell- és gyomorköböségben felülmutatott, a Hoff-féle csokoládé és melleszokorok e-nálkór körében már évek óta ki nem fogynak; elégnek nem halálhatjuk meg házi orvosunknak, hogy számunkra olyan háziaszt, mint önnök malátá-készítményei ajánlott. Isten áldása nyugszik az ön gyógytárcsere; halál Hoff ur e-csokoládé és kávék részéről elég előismeretekben részesült: mégis kötelességemnek tartom saját elismerésemet is a rendkívüli győzelem felett a szenvedők érdekében kifejezni és annak közöztételét kérni. Az ide mellékelt öszszegert hasonlított malátá-kávé és Hoff-féle gyermek-táplálékmalátá-készítmények kérék küldeni; ugyanezen készítmények egyik rokonom házában fűrés hatást gyakorolnak és a Hoff-félek minden más készítmények fölött elsőbbséggel bírnak. Jelenleg Pozsonyban, september 16. 1877.

Mély tisztességgel: Lange Tivadar, feleigyező.

(435) (1-3)

Felhívás!

A jótékony célú bazar Bécsben

az orosz-török háború által elszegényedett családok felsegéllésére a következők cikkeket bocsátja áruba, melyeknek karácsonkor egyetlen családban sem szabad hiányozniuk, csak mesés olcsó

5 ft 25 kr ért.

A tárgyak a következők:

1 csinos elegáns zongora, a melynek még fi- és leánygyermeknek is a legszebb darabok kaphatók.	1 persz diszkosz, melyet egy természetes kecske hűz.
1 bécsi Paprika Jancsi színház, melyben mindjárt az első felvonásban elviszi az ördög a zsidót.	1 velencei fűző-fűző, gyenge nyomásra megjelen egy elbűvölt herceg.
25 fűzős karácsonfa díszítmény.	1 chimpanzé (majom), mely a miniszternek nyelvet mutatja.
25 karácsonfa-világító gyertya.	1 keleti pompa-madár-kalit három mozgó és mindig éneklő madárral.
25 fűzős, a karácsonfa illesztendő gyertyatartó.	1 egyiptomi órák, mely előtt az ör ugrándoz.
1 kínai mandarin, a mely 14 ugrást tesz.	1 boszorkány-malom, halálra kacsagató.
1 csinosan öltöztetett bábu, művészileg fontko-árban kocsikázva, kiabálva, énekelve és mozogva.	2 csinos fa-katulya, drága tartalommal minden korú gyermek számára.

87 darab.

Az itt felsorolt összes 87 pompatárgy ára mindössze csak 5 ft 75 kr. o. ért.

A ki e tárgyakat megveszi, jutányosan jut megfelelő karácsoni ajándék tárgyak birtokába s egyúttal jótétet gyakorol.

Erster Wiener Weihnachts-Bazar,
Bécs, Stadt, Elisabethstrasse 26.
Vidéki megrendelések utánvétel, vagy készpénz mellett.

(437) (1-6)

Csak 50 kr.

Hol lehet legolcsóbban étkezni?

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy az

„Erdélyi pincze-egylet”

borearnoka egy csinosan és kényelemmel berendezett étteremmel megnyitott. — Ez alkalommal tisztelettel tudatom, hogy kitűnő konyhám kellő berendezése folytán, ezentúl minden nap a legízletesebb villás reggeli, ebéd- és vacsorával szolgálhatok.

Felkérem továbbá a n. é. közönség figyelmét, azon még eddig nem létező előnyre is, hogy nálam egy három táll ételből álló ebéd, — melyet 5 feléből étlap szerint lehet kiválasztani, — egy 1/2 butelia jó asztali bor és 1 adag kenyérral

csak 50 kr.

A n. é. közönség becses látogatását kéri SZAUER JÓZSEF, az üzlet kezelője.

(383) (3-3)

ÁRAK:

Malátakivonat-egészségi-sör palackja 60 kr. Lada és palackja: 6 palack 4 ft. — 11 palack 6 ft. 60 kr. — 28 palack 16 ft. — 58 palack 32 ft. — 1/2 kilo malátá-csokoládé 1. 2 ft 40 kr. II. 1 ft 60 kr. III. 1 ft. (Nagyobb mennyiségű ártedvezmény-nél.) — Malátá-csokoládé zsebkája 60 kr. (1/2 vagy 1/4 zacskóval is kapható.) — Gyermek-táplálékmalátá 1 ft. — Koncentrált malátakivonat 1 palack 1 ft 60 kr. ért. is kapható. — Egy kész malátá-fűző 80 kr. körül.

A valódi nyálka-olvasztó malátá-csokoládé két papírban vannak.

Jegyzet. Hogy most a malátá-készítmények utánzó ismét hasznosításból találmányon értéke fölött engemet, mint a malátagyógyász és kávékészítő megadnak, a neveléséért és kőre tartókat, mert már 20 év óta mint világhíres ismeretes és 47 kiállításánál kitüntetésű; az utóbbi kiállítások 1876. és 1877. évben történtek, ezek közt vannak az ausztriai császár, Németország császára és a szász király is felsegít kiállítások.

A. Sz.

(435) (1-3)

Zeneműszerek,

melyek 4-200 darabot játszanak: expressióval, mandolinával, dobbal, eszergéttel, kézesörgéttel, éghanggal, hárfajátékkal sat. és enklül.

Játékszelenczék,

melyek 2-16 darabot játszanak; továbbá necessaryk, szivarállványok, svájczházak, fűzők, ékszer- és kávék, kéztartók, levélgyomtok, virágállványok, szivarállványok, dohánytartók, dolgozó-asztalok, palackok, sörspoharak, pénzárak, szék sat. mind zeneművekkel. Mind a legújabbakat ajánlja

Heller J. M. Bernben.

Minden felhívott oly műszer, a melynek nevem nincs rajta, idegen; ajánlom mindenki a direct megrendelést. Árjegyzéket bérmentesen küldök.

(28) (95-*) (419) (3-7)

Gummi és halhólyagból készült

ővszerket (Cottons)

utánvétel nélkül tartás ígére mellett, decret-jét 2 ft 6 ft-ig, küld J. N. Schmidler gummi gyáros Bécsben, VII. Bezirk Stiflgasse Nr. 19.

Fogfájást

a legmakacsabbat is, azonnal, biztosan és tartósan gyógyít Liton, ha más gyógyszer nem használ; 1 üveggel 36 kr. Kapható: Wolff János gyógyszerésznél Kolozsvárt.

(429) (2-7)

Kölcsönkönyvtári hirdetés.

A bekövetkező hosszú téli estékre olcsó és kellemes felvidítás és mulatót időtöltés megszerezhetése tekintetéből van szerencsém a t. cz. község rendelkezésére ajánlani

kölcsönkönyvtáramat,

mely a magyar, német és francia irodalom új és régibb terményeiből több mint 30,000 kötetet tartalmaz.

A könyvtárak bel-központja 1 sz. a levő helyisége naponta reggel 8 óráig 12-ig, s délután 3-tól 6-ig, vasár- és ünnepnapokon pedig reggel 8-tól 10-ig áll nyitva, s így a már kiolvasott könyvek ezen kijelölt idő alatt kicserélhetők.

(394) (5-6)

Előfizetési árak:				
	1 óra	1/2 óra	1 óra	Biztosíték
1 kötetre	1 ft 60 kr.	2 ft 60 kr.	4 ft.	2 ft.
2 " "	1 ft 60 kr.	5 ft.	8 ft.	5 ft.
3 " "	1 ft 60 kr.	7 ft.	10 ft.	6 ft.
4 " "	2 ft.	10 ft.	16 ft.	10 ft.

MÁRCINKÉVICS MARCELL
ezelött
STEIN JÁNOS Kolozsvárt
Gróf Teleky Domokos-ház udvarában.

(47-52)

MOLL Seidlitz-pora.

(8)

Csak akkor valódi, ha minden doboz címlapján a sas és az én sokszorosított cégem van lenyomva.

Büntető bírósági ítéletet ismételten constatálták cégem és védjegyem meghamisítását, azért óra intem a közönséget az ilyen hamisítványok vásárlása ellen, minthogy azok csak ártásra vannak számíva.

Egy lepecsételt eredeti doboz ára 1 ft. o. é.

Valódi minőségben kapható az x szel jelölt cégemnél.

Francezia borszész sóval.

A legmegbízhatóbb össegző szere a szenvedő emberiségnek minden belső és külső gyuladással a legtöbb betegség ellen, mindennemű sebesülések, fejt., ül- és fogfájás, régi sebek és nyílt sebek, rákfekélyek, úszák, szomgyuladás, mindennemű gúnyulás és eorrülés stb. stb. ellen.

Üvegekben használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

Valódi minőségben a t-tel jelölt cégemnél.

Dorsch-halmáj-zsírolaj

Krohn M. és társai Bergenben (Norvégia).

Ezen halmáj-zsírolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló faj között az egyedüli, mely orvosi czélra használható.

Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 ft. o. é.

Valódi minőségben a *gal jelölt cégemnél.

(409) Egy (4-6)

Rendkívüli ujdonság.

henger-zsebórá

legfinomabb ezüst-alányból, perczre szabályozva, repassirozva, 3 évi jótállással mindenki ingyen kap.

5 ft 50 kr. kényes csekély összeg, mint a valódi francia arany-doublekét munkadíja értékének, s órasabályozás díjának behűlése, vagy utánvétele mellett, mindenki ingyen kapja az igen finom jól szabályozott henger órát.

Minden t. olvasót meggyőzendő, hogy ily kedvező alkalom, kevés pénzért egy jeles, finom és időjáró órát szerezhetni, még nem létező s soha nem fog előfordulni, kéri, hogy magának mindenki kísérlet — megrendeléssel szerezzon erről meggyőződést.

Minden nagyság van telepen urak, hölgyek, leányok és gyermekek számára, tehát legszebb, legalkalmasabb és legolcsóbb ajándéknak való.

Czim: Erste Wiener Taschen-Uhren-Fabrik, Bécs, Burging 3.

(429) (2-7)

Eladó ház

Kolozsvárt hidutozábau, a 27. számú ujon épült emeletes SAROK-HAZ.

Értekezhetni 27. szám alatt a tulajdonossal.

(433) (2-3)

Valódi-Amerikai-Petroleum

1 Liter	— frt 26 kr.
1 Kiló	— frt 28 kr.

Nagyban hordóval
100 Kiló . 26 frt — kr.
Továbbá: 27 foku

valódi CUBA-RUM

1 kis üveggel	30 kr.
1 literes detto	65 kr.

Kapható:
VOGEL KÁROLYnál hid- és magyarutca szegletén.

(429) (2-7)

METALLWAARENFABRIK

CONRAETZ & REUTER

WIEN

Fabrik und Comptoir: IV., Weyringergasse 13.
Engros- und Detail-Verkauf zu Fabrikspreisen.

CHINASILBER UNTER GARANTIE.

CONRAETZ	Jedes unserer Chinasilber-Fabrikate trägt nebenstehende Marke.
CONRAETZ	Erste und älteste Fabrikmarke dieser Branche in Oesterreich (seit 1847).
CONRAETZ	Die mit dieser Marke versehenen Essbestecke werden um 2 Fünftel des Ankaufspreises zurückgekauft.
CONRAETZ	ESSBESTECKE, TAFELSERVICE.
CONRAETZ	Artikel für den Haushalt.
CONRAETZ	Artikel für Hotels, Restaurants und Cafés.

Unsere Niederlage befindet sich nicht mehr Rothenthurmstrasse 24, daher bitten wir Aufträge direct an die Fabrik, Wien, IV., Weyringergasse 13 zu richten.

Illustrirte Preiscurante gratis und franco.

(360) (12-15)

1877.

DITMÁR R. BÉCSBEN,

cs. kir. orsz. szab. lámpa-gyára.

Rajzok és árjegyzékek megjelennek s ismét-elárúítóknak kívánatra megküldetnek.

Petroleum-lámpák, minden nemből

Moderateur-lámpák, valamint lámpa-részek, belek sat.

Védjeggyel ellátott, nem repedő phönix-üveg-hengerek valódi minőségben csak tölem kaphatók. — Körégim szolgálatképességre nézve minden bel- és külföldi gyártmányt felülmúlnak.

Budapest: főkraktár a József-téren.

(417) egész (6-12)

1864-ki 1864-ki

állam-sorsjegyekre

4 forint és bélyeg

200.000 forint

Húzás már 1-ső decem. ben.

2 1/2 ft. Magyar-sorsjegy-igérvények, 2 1/2 ft.

Húzás 15-dik decem. ben.

Főnyeresemény 150,000 ft. levonás nélkül.

A „Merkur”

váltóüzletének kiadóhivatala.

Bécs, Wollzeile 13.